

Falu kommun
info@falun.se

Beslut
Datum 2024-03-05
Dnr 2023:4910
Sida **1 (17)**

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av undervisningens kvalitet i
särskild undervisningsgrupp vid Hälsinggårdsskolan i
Falun kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Hälsingårdsskolan i Falu kommun avseende *Undervisningens kvalitet i särskild undervisningsgrupp*.

I granskningen ingår följande frågeställning:

I vilken utsträckning ges elever i särskild undervisningsgrupp en undervisning präglad av goda förutsättningar för lärande, tilltro till elevernas förmågor och fokus på kunskapsutveckling?

I granskningen ingår att bedöma kvaliteten i undervisningen i särskilda undervisningsgrupper i grundskolans årskurs 4-9, närmare bestämt sådana grupper inom en skolenhet där elever placerats efter rektors beslut och genom upprättande av åtgärdsprogram.

Granskningen omfattar däremot **inte** resursskolor eller akutskolor och heller **inte** en bedömning av om enskilda elever får det särskilda stöd som de bedömts vara i behov av.

Granskningen omfattar 24 huvudmän med sammantaget 28 utvalda skolenheter. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän.

Läsanvisningar

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier som Skolinspektionen satt upp i granskningen inom de granskade områdena. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 1. I förhållande till den övergripande frågeställningen bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier *i hög utsträckning, i flera delar* eller *i låg utsträckning*.

Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i låg utsträckning* eller *i flera delar* anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och anger inom vilka delar. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i hög utsträckning* begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning, men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att elever i särskild undervisningsgrupp vid Hälsingårdsskolan i flera delar ges en undervisning som är präglad av goda förutsättningar för lärande, och omfattas av en tilltro till elevernas förmågor samt fokuserar på kunskapsutveckling.

Delområde 1: Förutsättningar för lärande

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom delområdet.

Delområde 2: Undervisningens fokus på kunskapsutveckling

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla olika metoder för att tydliggöra syfte och mål med undervisningen på ett sätt som är anpassat till elevgruppen.

Delområde 3: Förhållningssätt i undervisningen

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom delområdet.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **5 september 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se Vänligen hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:4910) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

I vilken utsträckning ges elever i särskild undervisningsgrupp en undervisning präglad av goda förutsättningar för lärande, tilltro till elevernas förmågor och fokus på kunskapsutveckling?

Nedan redovisas Skolinspektionens övergripande bedömning samt Skolinspektionens närmare motivering för respektive delområde.

Skolinspektionen bedömer att elever i särskild undervisningsgrupp vid Hälsingårdsskolan i flera delar ges en undervisning som är präglad av goda förutsättningar för lärande, och omfattas av en tilltro till elevernas förmågor samt fokuserar på kunskapsutveckling, men utvecklingsområde finns.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen.

Delområde 1: Förutsättningar för lärande

Struktur, förutsägbarhet, flexibilitet och variation

Granskningen visar att undervisningen är utformad utifrån en tydlig struktur som skapar förutsägbarhet för eleverna. Av intervjuer med lärarna, eleverna och rektorn framgår att gruppens elever följer ett gemensamt schema. Schemat säkerställer att eleverna får möta det innehåll i undervisningen som de ska. Samtidigt görs fortfarande många undantag och anpassningar utifrån elevernas behov, men schemat är alltid utgångspunkten. Av intervju med lärarna, specialpedagogen och rektorn framgår vidare att lärarna enats om att skapa en struktur på lektionerna som omfattar en tydlig inledning av lektionerna och ett avslut med återkoppling. Av elevintervjun framgår att lektionerna alltid inleds av läraren. När ett nytt arbetsområde inleds har läraren genomgång och vid andra lektioner påminner läraren eleverna om vad de ska arbeta med och sedan arbetar eleverna med sina uppgifter. Eleverna får information om sina arbetsuppgifter antingen direkt från Lagunens lärare, eller via skolans lärplattform. Eleverna har också egna scheman på sina platser.

Vidare visar granskningen att lärarna skapar flexibilitet inom den bestämda strukturen. Både för att möta elevernas individuella behov men även för att anpassa undervisningen efter elevernas dagsform. Av intervjuer med

elever, lärare och rektorn framgår att lärarna följer strukturen även om de till exempel anpassar längden på olika genomgångar samt vinklar innehållet utifrån vad som intresserar eleverna. Både lärare och elever säger att lärarna märker om en elev har en dålig dag och har svårt att komma igång. Lärarna kan då ta fram ett annat material, eller en annan uppgift. Om eleverna inte hinner klart med en uppgift, kan de få fortsätta arbeta med den under nästa pass. Elever kan också ta en kort paus under lektioner för att antingen gå en liten sväng, rita, spela, eller titta på något på datorn, men det ska fortfarande vara tydligt när lektionen övergår i rast. Av intervjuerna framgår också att eleverna i den särskilda undervisningsgruppen generellt får mer tid på sig att lösa olika typer av uppgifter.

Lärarna skapar en bred variation av olika arbetsuppgifter och arbetssätt i undervisningen. Av intervjuer med lärare och elever samt av lektionsobservationer framgår att lektioner består av olika välvägd moment, som gemensamma genomgångar och arbete i grupp eller enskilt. Lärarna berättar bland annat att de planerar undervisningen så att eleverna arbetar tillsammans i mindre grupper utifrån sina förutsättningar för att det inte bara ska bli enskilt arbete. De försöker då para ihop elever som arbetar bra tillsammans oavsett årskurs för att stimulera samarbete. När eleverna arbetar enskilt kan de arbeta på dator eller skriva för hand. De kan även arbeta med konkreta material och spela olika typer av kunskapsspel, som ordmemory. Även klassrummets möblering är anpassad för att möjliggöra en variation av arbetssätt. Alla elever har sina egna avskärmade platser där de kan arbeta enskilt. Stolarna är snurrbara så att eleverna enkelt kan påkalla lärares uppmärksamhet, eller delta i samtal. Mitt i klassrummet finns ett stort bord där eleverna har möjlighet att samarbeta och diskutera med varandra. Det framgår av intervjuer med personal och elever att det också finns en variation gällande hur elever kan redovisa sina kunskaper, som exempel prov, quiz, skriva en inlämning, eller muntlig redovisning. Två elever arbetar just nu med en podd där de visar sina kunskaper.

Aktivt och individanpassat lärarstöd

Granskningen visar att lärarna arbetar aktivt med att utforma och ge eleverna ett väl avvägt, individanpassat stöd i skolarbetet. Av intervjuer med lärare, rektorn, specialpedagogisk personal och elever framgår att lärarna på olika sätt skaffar sig en god kunskap om elevernas behov av stöd. När det bestämts att en elev ska börja i gruppen sker en överlämning utifrån en tydlig struktur där mellanstadieets lärare, den särskilda undervisningsgruppens lärare och specialpedagogen deltar. Där går man igenom tidigare kartläggningar och åtgärdsprogram. Vårdnadshavare och

elev bjuds in för att besöka verksamheten och för att ge sin bild av elevens behov av stöd. När eleverna börjar i gruppen kartlägger lärarna elevernas kunskaper och behov, både med olika typer av kartläggningsmaterial men också genom enskilda samtal med eleverna. Vidare förs under terminerna löpande diskussioner om elevernas behov av stöd i olika möten, där även elevhälsan ingår. Lärarna har därutöver en tät kontakt med elever och vårdnadshavare i syfte att få information om elevernas dagsform och därmed få möjlighet att möta eleverna med rätt upplägg av dagen gällande innehåll, arbetsmoment och stöd. Av intervju med lärare, specialpedagog, elever och rektorn samt av lektionsobservationer framgår att lärarna på olika sätt ger eleverna ett välanpassat stöd. Stödet består bland annat i att läraren ger instruktionen för uppgiften en gång till eller att läraren delar upp arbetsuppgiften i mindre delar. Elever dikterar svar som läraren skriver ned och läraren läser texter för elever. Lärarna ger eleverna kontinuerlig feedback under arbetets gång. Lärarna använder olika typer av hjälpmedel, som tidur, skärmar, hörselkåpor och inlästa texter. De använder sig av olika mallar och material med bilder och rutor för att konkretisera hur en text är uppbyggd eller för att förklara olika begrepp. Alla intervjuade elever ger uttryck för att lärarna vet vad eleverna behöver hjälp med och att de får det stöd de behöver.

Vidare visar granskningen att lärarna arbetar aktivt med olika strategier för att skapa goda relationer till eleverna, så att eleverna får tillit till personalen och vågar utmana sig själva. Av intervjuer med lärare, specialpedagog och rektorn framgår att all personal är medvetna om vikten av att ha goda relationer med eleverna. För att skapa goda relationer spenderar personalen mycket tid med eleverna. Både lärare och resurspersonal är på plats i Lagunens lokaler en god stund innan skoldagen börjar, för att kunna ta emot eleverna i lugn och ro allteftersom de anländer. Under hela den schemalagda tiden är lärarna med eleverna, de äter även lunch tillsammans och följer eleverna till fritidsgården och skolcaféet. Personalen spelar också spel och deltar i lekar. Att spendera tid med eleverna utanför lektionerna är en medveten strategi för att skapa tillfällen till samtal som rör annat än skola i syfte att skapa goda relationer. Av intervju med eleverna framgår att eleverna tycker att de har en god relation med lärarna. De säger att lärarna är bra medmänniskor som bryr sig om eleverna. Eleverna känner sig sedda av lärarna i den lilla gruppen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom delområdet.

Delområde 2: Undervisningens fokus på kunskapsutveckling

Anpassning av innehåll och arbetssätt

Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetssätt är anpassade till elevgruppens behov. Den överlämning som lärarna får inför att eleverna ska börja i den särskilda undervisningsgruppen innefattar även information om elevernas behov av anpassningar i undervisningen. Av intervju med rektorn och lärarna framgår att lärarna utifrån sin goda kännedom om elevernas kunskapsnivå och stödbehov har delat in den särskilda undervisningsgruppen i två grupper. Detta bland annat för att kunna ha genomgångar som är väl anpassade till eleverna i gruppen. Av intervju med lärarna framgår vidare att de redan i planeringsstadiet nog väljer material och arbetssätt både utifrån gruppens behov och utifrån elevernas individuella behov. Lärarna använder till exempel texter som behandlar samma innehåll men med olika svårighetsgrad. De gemensamma genomgångarna är anpassade till grupperna genom att lärarna delar upp genomgången i mindre delar och kontinuerligt förklarar de nya begrepp som introduceras. Av intervjuer med lärare och elever framgår att eleverna efter de gemensamma genomgångarna använder olika läromedel och arbetsmaterial, som lärarna valt utifrån elevernas förmågor. Några elever arbetar med ett annat material, som knyter an till ämnet, men ligger på en anpassad nivå. Av intervju med lärare, specialpedagog och elever framgår att undervisningen också anpassas till elever som behöver utmaningar exempelvis genom att elever gör uppgifter som hör till högre årskurser eller ligger på gymnasienivå. Några elever får också extra undervisning av skolans andra lärare som har kompetenser inom elevernas specialintressen för att få ytterligare utmaningar. Eleverna säger att de tycker att undervisningen ligger på en bra nivå och att de arbetar både med uppgifter som är ganska lätta och med mer utmanande uppgifter. Om en uppgift är för lätt kan eleverna hoppa över den och få mer utmanande uppgifter.

Tydlighet i syfte och mål

Granskningen visar att lärarna endast till viss del tydliggör vad som är syftet med undervisningen. Av intervjuer med rektorn, lärare och elever framgår att det finns ett tydligt fokus på undervisning och elevernas kunskapsutveckling i den särskilda undervisningsgruppen. Det framgår att lärarna planerar undervisningen utifrån centralt innehåll och målen i läroplanen, men att detta inte tydliggörs för eleverna. Lärarna talar sällan med eleverna i den särskilda undervisningsgruppen om syfte och mål med olika arbetsområden eller arbetsuppgifter, trots att de gör det med andra klasser. Det händer dock att lärarna talar med eleverna om vilken nytta eleverna har av kunskaperna i framtiden, både i kommande gymnasiestudier eller i livet i övrigt. Av elevintervjuer framgår att eleverna

inte alltid vet varför de ska göra olika saker. På skolans lärplattform finns beskrivet vad de ska göra, men inte något om syfte och mål, enligt eleverna. Det är i enskilda samtal lärarna kan prata om vad eleverna ska lära sig, kopplat till vilka betyg de strävar mot.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom delområdet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla olika metoder för att tydliggöra syfte och mål med undervisningen på ett sätt som är anpassat till elevgruppen.

Skolinspektionens granskning visar att lärarna i den särskilda undervisningsgruppen inte alltid tydliggör för eleverna vad som är syfte och mål med arbetsområden och arbetsuppgifter. Även om lärarna kan ge något exempel på att de förklarar för eleverna vad de har för nytta med att arbeta med olika arbetsområden och uppgifter, framgår det att det ändå inte är tydligt för eleverna varför de ska göra det de gör. Om elever förstår vad de ska lära sig och varför, kan det också bidra till att ytterligare öka motivationen för skolarbetet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna diskuterar hur de kan utveckla arbetet med att tydliggöra syfte och mål med undervisningen på ett sätt som är anpassat till elevernas förutsättningar. Arbetet kan med fördel inledas med en inventering av vad som redan görs och av vilka metoder lärarna använder sig av, i syfte att skapa en gemensam överblick. Frågor som kan diskuteras är avvägningar kring när, på vilket sätt och med vilket djup lärarna ska förmedla syfte och mål för eleverna. Detta både utifrån de goda kunskaper lärarna har om elevernas förutsättningar och behov och utifrån de erfarenheter lärarna har med sig från undervisningen i skolans övriga klasser. Avvägningarna kan även relatera till när det är lämpligt att förmedla syfte och mål i grupp respektive individuellt med eleverna.

Delområde 3: Förhållningssätt i undervisningen

Höga förväntningar, självförtroende och motivation

Granskningen visar att lärarna har höga förväntningar på eleverna och på flera olika sätt arbetar för att öka elevernas självförtroende och motivation att lära. Av intervjuer med rektorn, lärare och resursperson framgår att det finns ett tydligt kunskapsfokus i arbetet i gruppen och att lärarna utgår från

att alla elever har förmågan att lära sig, under rätt förutsättningar. De goda relationer personalen skapat till eleverna utgör grunden för att kunna arbeta med elevernas självförtroende och motivation. Av intervju med lärare, elever och under lektionsobservationer framgår att lärarna på olika sätt visar att de tror på eleverna. Lärarna uppmuntrar exempelvis eleverna att våga prova nya saker och säger att de tror på eleverna och att de vet att eleverna klarar uppgifterna. Lärarna ger också mycket positiv feedback och visar elever som tvivlar på sig själva att de visst kan, genom att konkret gå tillbaka till genomförda uppgifter som visar på elevens förmågor. Eleverna ger i intervju uttryck för att lärarna är uppmuntrande och säger att de tror på eleverna och att de kommer klara av uppgifter.

Lärarna arbetar på olika sätt för att motivera eleverna. I intervju ger lärare och rektorn exempel på att de ger eleverna förutsättningar att vidareutveckla sina specialintressen och koppla dem till skoluppgifterna. Även möjligheten att göra studiebesök utifrån sina intressen, eller att få extra undervisning av skolans andra lärare som har kompetens inom området är ett sätt att öka elevernas motivation. Av intervju med eleverna framgår att lärarna också arbetar med yttre motivation, som belöningar, till exempel att eleverna kan få läsa eller lyssna på en bok eller spela spel när de är färdiga med en uppgift de tycker är tråkig eller jobbig. För att ytterligare motivera eleverna bjuds Skolans studie- och yrkesvägledare regelbundet in på lektioner och för samtal med eleverna om vad de har för nytta av sina studier och vilka möjligheter gymnasiet erbjuder. Det blir enligt rektorn motivationshöjande om eleverna ser vad de kan välja på gymnasiet.

Reflektion och medvetenhet kring det egna lärandet

Granskningen visar att lärarna regelbundet skapar tillfällen som ger eleverna möjligheter att diskutera och reflektera över olika frågeställningar som inte alltid har ett givet svar. Av samtliga intervjuer och lektionsobservationer framgår att lärarna dagligen skapar tillfällen för gemensamma diskussioner där eleverna både får möjlighet att uttrycka sina åsikter och resonera kring olika ämnesinnehåll utifrån sina förutsättningar. Varje vecka tittar lärare och elever också på nyheter tillsammans och diskuterar innehållet. Av intervju med eleverna framgår att eleverna i diskussionerna kan ha olika uppfattningar. Av observationer framgår också exempel på hur lärarna involverar eleverna i genomgångar, bland annat genom att fråga efter elevernas uppfattningar och idéer och låter eleverna diskutera olika tänkbara svar på både faktafrågor och frågor av mer resonerande karaktär.

Granskningen visar också att lärarna möjliggör för eleverna att prova olika sätt att lära. Av intervjuer med lärare och elever och av lektionsobservation

framgår att lärarna pratar med eleverna om olika strategier för att lära. Bland annat modellerar läraren på tavlan hur man kan arbeta med tankekarta för att sortera olika fakta. Lärarna ger också eleverna konkreta tips på hur man kan ta sig an en skönlitterär text och andra tips på hur man tar sig an en faktatext. Lärarna ger i intervjun också exempel på att eleverna ges möjlighet att arbeta med olika typer av inlärningskort för att lära sig begrepp eller engelska ord. Lärarna tar även fram olika mallar och checklistor för eleverna, vilka bland annat syftar till att eleverna ska träna på självvärdering av texter. Lärarna pratar även mycket individuellt med eleverna om hur de lär sig bäst.

Vidare visar granskningen att lärarna ger eleverna ett genomtänkt stöd för att bli medvetna om sitt eget lärande. Av intervju med lärare och elever och rektorn samt av lektionsobservationer framgår att lärarna arbetar på olika sätt för att göra eleverna medvetna om sin progression. Lärarna sätter ord på vad de ser att eleverna klarar av och jämför med hur det varit tidigare. Varje elev har också en pärm där lärarna samlar allt eleven gjort. Lärarna har även dokument där de kryssar i vilka moment eleverna genomfört och hur lärarna bedömt uppgifterna. Dessa dokument, tillsammans med de genomförda uppgifterna använder lärarna för att synliggöra elevernas utveckling, både för elever och för vårdnadshavare.

Elevers involvering i undervisningens utformning

Granskningen visar att lärarna involverar eleverna i undervisningens utformning. Av intervjuer med lärare och elever framgår att lärarna på olika sätt tar reda på elevernas uppfattning om undervisningen. Alla elever på skolan svarar regelbundet på olika enkäter i vilka det ingår frågor om vad eleverna tycker om undervisningen. Frågor om detta tas även upp i utvecklingssamtalen. Utöver detta beskriver lärarna att de regelbundet för enskilda diskussioner med eleverna om hur de helst vill arbeta. Lärarna frågar utöver detta både gruppen och enskilda elever hur olika upplägg och lektioner har fungerat. Lärarna tar hänsyn till de synpunkter på undervisningen som eleverna i olika sammanhang lämnat när de planerar undervisningen. Bland annat har de gjort avvägningar kring arbetssätt och hur omfattande texter eleverna ska arbeta med. Av intervju med elever framgår att de uppfattar att lärarna lyssnar på deras idéer och att de får vara med och komma med förslag på vad de ska göra. Eleverna ger som exempel att de har fått komma med förslag på vad de ska göra på idrotten och att läraren i idrott har anpassat undervisningen efter deras synpunkter, eller att de i alla ämnen kan vara med och bestämma hur de ska arbeta.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom delområdet.

På Skolinspektionens vägnar

X Kerstin Martinsson

Beslutsfattare

Signerat av: Kerstin Martinsson

X Anna Sundman Marknäs

Föredragande

Signerat av: Anna Sundman Marknäs

I handläggningen av ärendet har även Daniel Nilsson deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida <https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-granskningar/undervisningens-kvalitet-i-sarskild-undervisningsgrupp/>

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollag (2010:800) och skolförordning (2011:185)

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Enligt 1 kap. 11 § skollagen ska det för varje skolform och för fritidshemmet gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

Av 10 kap. 8 § skollagen ska en kursplan gälla för varje ämne.

Av 9 kap. 1 § skolförordningen framgår att läroplanen finns i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Av 3 § framgår att kursplaner för grundskolans ämnen ingår i läroplanen och att kursplanerna kompletteras av kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier.

Av 3 kap. 2 § skollagen ska alla barn och elever i samtliga skolformer ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

Enligt 3 kap. 8 § skollagen får särskilt stöd ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning. Enligt 9 § ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges sådant särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Det särskilda stödet för en elev i grundskolan ska vidare ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som

minst ska uppfyllas. Av 3 kap. 11 § skollagen framgår vidare att ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan får innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till, om det finns särskilda skäl.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

Enligt 5 kap. 2 § skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Läroplan för grundskolan (Lgr22 [SKOLFS 2010:37])

Av den inledande delen av grundskolans läroplan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning) framgår bland annat att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska

därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.

Vidare framgår det av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter) att skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. Undervisningen ska utveckla elevernas förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Skolan ska också enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag) stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolans uppdrag att främja lärande förutsätter en aktiv diskussion i den enskilda skolan om kunskapsbegrepp, om vad som är viktig kunskap i dag och i framtiden och om hur kunskapsutveckling sker. Olika aspekter på kunskap och lärande är naturliga utgångspunkter i en sådan diskussion. Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper.

Av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper) framgår vidare att skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola bland annat kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden samt kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Vidare framgår det av riktlinjerna avseende kunskaper att alla som arbetar i skolan bland annat ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Vidare ska lärare bland

annat ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel, stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter samt organisera och genomföra arbetet så att eleven därigenom utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande) ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Vidare framgår det att skolans mål är att varje elev genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina förutsättningar, bland annat tar ansvar för sitt lärande samt successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Lärare ska också bland annat utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad och svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer samt tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Enligt läroplanen (Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden) ska eleverna få en utbildning av hög kvalitet i skolan.

Bilaga 2: Underlag för bedömning

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med sex elever som får sin undervisning i särskild undervisningsgrupp samt två lärare som undervisar i gruppen och en resursperson. Vidare har skolans specialpedagogiska personal och rektorn intervjuats. Härutöver har lektionsobservationer genomförts under sammantaget 210 minuter.

Intervjuerna och lektionsobservationerna har sammanställts i en tjänsteanteckning som har kommunicerats med huvudmannen. Tjänsteanteckningen ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla skolenheter som ingått i kvalitetsgranskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under hösten 2024.

Bilaga 3: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Hälsinggårdsskolans särskilda undervisningsgrupp den 16 januari 2024 och genomförde en digital intervju med rektorn den 22 januari 2024. Besöket genomfördes av utredarna Anna Sundman Marknäs och Daniel Nilsson.

Hälsinggårdsskolan som ligger i Falu kommun är en grundskola som bedriver verksamhet i årskurserna F-9. Vid granskningstillfället finns det totalt 30 elever som får delar av eller hela sin undervisning i särskild undervisningsgrupp, fördelat på 2 grupper, varav 7 elever i årskurserna 4-6 och 23 elever i årskurserna 7-9. Skolinspektionen granskade undervisningen i Lagunen 7-9, där eleverna är uppdelade i två grupper. I Lagunen 7-9 undervisar 2 lärare. Härtill bedriver ämneslärare viss undervisning i gruppen.